

היום נלמד בעזרת ה':

חגיגה דף יג

הערה כללית לדפים שאנו עסוקים בהם בימים אלה: הגמרא מביאה מושגים עמוקים בחכמת הקבלה עטופים במשלים בכדי לסבר את האוזן.

מכאן ואילך אין לך רשות לדבר: כלומר מעל הרקיע כעין הקרח הנורא (= המטיל פחד מרוב זוהרו).

לאותו רשע: נבוכדנצר הרשע שהתגאה כלפי שמיא.

רגלי החיות: רגלי = פרסות. מעל הפרסות < קרסול < שוק < ברך < ירך < גוף החיה < צואר < ראש < קרן.

רב יוסף וסבי דפומבדיתא: בספר יחזקאל פרק א' מתנבא יחזקאל ב'מעשה מרכבה'. להבנת הענין נקדים את הפסוקים המובאים בגמרא להלן.

יחזקאל פרק א', ד: "וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן גָּדוֹל וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ".

כז-כח: "וְאָרָא כְּעֵין חֲשָׁמַל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב מִמַּרְאֵה מִתְּנִיּוֹ וּלְמַעְלָה וּמִמַּרְאֵה מִתְּנִיּוֹ וּלְמַטָּה רְאִיתִי כְּמַרְאֵה אִשׁ וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב: כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יְהִיָּה בְּעֵנָן בְּיוֹם הַגְּשָׁמִים בֵּן מַרְאֵה הַנֶּגֶה סָבִיב הוּא מַרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד יְהוָה וְאָרָא וְאָפֵל עַל פְּנֵי וְאִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר:

יחזקאל פרק ב', א: "וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רִגְלֶיךָ וְאֲדַבֵּר אֵתְךָ"

רב יוסף למד את הברייתא הדורשת במעשה מרכבה (בנבואת יחזקאל פרק א'), ואילו זקני פומבדיתא למדו את הברייתא הדורשת במעשה בראשית. הם אמרו לו: תלמד אותנו את מעשה מרכבה, והוא אמר להם: תלמדו אותי את מעשה בראשית. לאחר שהם לימדו אותו, הם ביקשו ממנו ללמד אותם את מעשה מרכבה, אך הוא לא הסכים. והגמרא מביאה דרשה נוספת בענין.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

הם אמרו לו: למדנו כבר את יחזקאל עד הפסוק "וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם" (כל פרק א' ביחזקאל). אמר להם אם כן כבר למדתם את שני הפסוקים (פסוק כז' -כח') שחכמים הקפידו שלא לדרוש אותם (בגלל שאפשר לטעות בהם בהגשמה כביכול יש מראה וצורה לשכינה, והאמת שהם סודות הרמוזים במשלים).

מיתיבי עד היכן מעשה המרכבה: הגמרא מקשה שכל מה שמותר לדרוש לחכם המבין מדעתו זה רק עד פסוק כז', ובפסוק זה ישנה מחלוקת האם עד המילה 'וארא בתרא' (כלומר 'וארא' השני שבפסוק כז' ולא 'וארא' הראשון שבפסוק ד') 'וַאֲרָא כְּעֵין חֲשָׁמַל', או עד המילה 'וַאֲרָא כְּעֵין חֲשָׁמַל' אבל יותר מכך אסור לדרוש כלל? **דלאו מטי זימניה:** לא הגיע עדיין זמנו ללמוד סתרי תורה ולכן נענש.

שהיו דבריו **סותרין**: בסוף ספר יחזקאל יש דברים שנראים סותרים את דברי התורה בענין הקרבנות.

אם זה חכם: אם אמנם תינוק זה חכם, אבם האם כל התינוקות חכמים?

להיכן אזל: יחזקאל ראה את הרוח באה מהצפון, ה'צפון' מסמל את בבל הנמצאת בצפון. הגמרא שואלת לאן הלכה הרוח בצפון, וכלומר מהי עשתה שם (ראה גם גירסת רש"י)?

איני והכתיב ברוך כבוד ה' ממקומו: ומכאן שאין מי שיודע את מקומו של הקב"ה, והיאך המלאך קולע כתרים לקב"ה (כביכול)? הגמרא מתרצת שהמלאך אומר שם על הכתר והכתר הולך מאליו לראשו של הקב"ה. [כמובן שכל הדברים הנאמרים כאן הם משל על קבלת מלכותו של הקב"ה המסומלת ב'כתר' (רבינו חננאל). ב'מדרש כונן' מובא שהמלאך כביכול קולע כתר מהקדושה, ברכו, אמן, ויהא שמייה רבא, שישראל עונים].

כל שראה יחזקאל ראה ישעיה: אלא שיחזקאל פירט את מה שראה ואילו ישעיה לא פירט. [יחזקאל היה בדרגה פחותה בהשגה מישיעיה, ולכן ההשגה שהשיג היתה נוראה בעיניו והוא סיפר עליה בפירוט, אך לישיעיהו השגה זו היתה כבר ידועה. פירוש נוסף: בני דורו של ישעיהו היו שלמים בידיעת הבורא יותר מדורו של יחזקאל (מורה נבוכים)]

ודמות פניהם: של חיות הקודש. הגמרא מקשה סתירה משני פסוקים, באחד מוזכר ה'שור' בין ארבעת החיות, ואילו בשני מוזכר ה'כרוב' במקומו?

ומתרצת שביקש יחזקאל רחמים שהשור יהפך לכרוב, בגלל שהשור מסמל קטרוג במקום רחמים. נמצא שבמרכבה היו שני פנים של אדם, אחד של אדם גדול והשני של תינוק.

כתוב אחד אומר שש כנפיים: יש לחיות הקודש.

התעִיף אינך בו ואיננו: כלומר הכנפיים שעפות בהם שראית אותם הם איננו. והכנפיים שעפות בהם הן אלו שאומרות בהן שירה, שהרי הפסוק מסמיך "שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד בְּשָׂתַיִם יִכְסֶה פָּנָיו וּבְשָׂתַיִם יִכְסֶה רַגְלָיו וּבְשָׂתַיִם יְעוֹפֶף: - וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ".

אותן שמכסות בהן רגליהם: כי כתוב שיחזקאל ראה שרגלי החיות 'רגל ישרה' ואם היה להם כנפיים המכסות את הרגליים לא היה יכול לראות אותן. הגמרא דוחה. הם גילו את רגליהם לזמן קצר ואז ראה אותם יחזקאל. הגמרא מוכיחה כן שהרי יחזקאל ראה את פניהם המכוסות בכנפיים.

הגמרא מתרצת. את הפנים הדרך לגלות לפני המלך אך לא את הרגליים.

תניא רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי: תירוץ נוסף.

ורבי ירמיה בר אבא: תירוץ נוסף. אין מספר למשרתי ה' באופן כללי, אבל יש מספר למשרתים את ה' בעבודת נהר דינור.